

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 198/2017
05.09.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Весне Субић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Матић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Боривоје Грујичић, адвокат из ..., ради утврђења права службености, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3051/16 од 06.10.2016. године, у седници одржаној 05.09.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3051/16 од 06.10.2016. године тако што **СЕ ОДБИЈА** жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лозници П 668/14 од 07.04.2016. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужили на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 48.800,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П 668/14 од 07.04.2016. године, ставом првим изреке, утврђено је да је тужилца стекла право сталне службености пута на основу одржаја за пролаз пешице и колима у ширини од 2,5м са пута ...-..., почев од видљиво означене улазне капије у дужини од око 15м до видљиво означене излазне капије, преко кат. парц. .../. уписане у лист непокретности ... КО ..., као послужног добра власништво туженог, а у корист повласне парцеле коју тужилца користи кп. бр. .../. из листа непокретности бр. ... КО ..., што је тужени дужан да призна и да трпи да се на основу ове пресуде право службености упише као терет на непокретности туженог у катастарском оперативном и другим јавним књигама. Ставом другим изреке одбијен је приговор туженог о недостатку активне легитимације тужилца. Ставом трећим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3051/16 од 06.10.2016. године, ставом првим изреке, усвојена је жалба туженог па је првостепена пресуда преиначена тако што је одбијен тужбени захтев тужилца и тужилца је обавезана да туженом накнади трошкове првостепеног парничног поступка у износу од

24.000,00 динара. Ставом другим изреке обавезана је тужила да туженом исплати трошкове жалбеног поступка у износу од 48.800,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), па је утврдио да је ревизија тужиле основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се одређено не указује на неку другу битну повреду одредаба парничног поступка.

Према утврђеном чињеничном стању, сада пок. ВВ је 1966. године са браћом и сестрама путем уговора о деоби, закљученог и овереног пред Општинским судом у Крупњу под бр. ../. дана 04.01.1966. године, поделио парцелу ... на више делова, тако да је ВВ добио један део парцеле, сада означену као парцела ../., заједно са кућом на њој и парцелу ../., а ГГ други део те парцеле и парцеле ../. и ../. . Наведеном деобом није био регулисан приступ ВВ до пута ...-..., који пролази целокупном дужином парцеле ../. и ../. . После деобе коришћен је пут који пролази преко парцеле ../. до куће саграђене на парцели ../., што нико није ометао, бар за живота ВВ и његовог брата ГГ. ГГ је 1983. године пренео парцелу ../. на сина ББ, овде туженог, који за живота није ометао ВВ у коришћењу пута. Када је ВВ умро 2005. године у кући је остала да живи његова друга жена, овде тужила. Утврђено је да је тужила пролазила спорним правцем преко парц. бр. ../. (послужна парцела) око 30 година, све до 2013. године, када ју је тужени, власник послужне парцеле, изградњом грађевинских објеката и постављањем дрва, онемогућио у даљем проласку. На основу судског поравнања закљученог пред Основним судом у Лозници РЗ 408/13 од 27.12.2013. године установљено је право доживотног уживања тужиле, удовице пок. ВВ, на кући која се налази на кп. бр. ../. (повласна парцела).

Код овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев тужиле, налазећи да је стекла право службености проласка путем на основу одржаја на основу члана 54. Закона о основама својинскоправних односа.

По схватању овог суда, основано се ревизијом указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиле, налазећи да није активно легитимисана у овој парници, с обзиром да нема право власништва на послужној парцели, већ право доживотног уживања.

Према члану 54. став 1. Закона о основама својинскоправних односа („Сл. лист СФРЈ“ бр. 60/80 ... „Сл. гласник РС“, бр. 115/05) стварна службеност се стиче одржајем када је власник повласног добра фактички остваривао службеност за време од 20 година, а власник послужног добра се није томе противио.

Имајући у виду да је тужила, супруга сада пок. ВВ, који је био власник повласног добра, живела са њим у заједници више од тридесет година и да је све до 2013. године користила спорни путни правац проласка, те да се у том периоду власник послужног добра томе није противио, правилан је закључак првостепеног суда да је тужила преко свог правног претходника стекла право службености пролаза парцелом која представља послужно добро на основу одржаја. И по схватању овог суда, тужила је активно легитимисана у овој парници у погледу утврђења права службености стечене одржајем још за живота пок. супруга ВВ као власника повласног добра. У току поступка се и сам тужени изјаснио да тужила има право да пролази спорним путним правцем, те да је неће спречавати у томе.

Право стварне службености пролаза, које, по члану 49. Закона о основама својинскоправних односа, припада власнику непокретности за чије потребе је коришћење пролаза преко послужне парцеле по закону засновано (одржајем) неометаним коришћењем у периоду од преко двадесет година, нужно припада и тужили као супрузи и члану породичног домаћинства власника повласног добра, која је са њим у истом периоду то право фактички вршила а после смрти супруга као његов законски наследник и затим доживотни плодуживалац наставила неометано да врши у дугом низу година све до узнемиравања које је било повод овом судском спору. Доживотно право уживања повласне непокретности је стварно право изведено из права својине, са најширим својинским овлашћењима у погледу коришћења (употребе) и располагања том непокретношћу у циљу прибирања плодова, осим отуђења, што подразумева и коришћење припадајућег пролаза до те непокретности. Плодуживалац има право да врши стварну службеност постојећу у корист непокретности, која је предмет плодуживања, без обзира да ли је службеност пролаза установљена пре конституисања плодуживања или у току његовог трајања. Штавише, плодуживалац има обавезу да се служи стварном службеношћу у корист непокретности на коју се односи његово право плодуживања, како би спречио њено гашење услед невршења, без противљења власника повласног добра или уз његово противљење, тј. услед застарелости или либераторне узукапије.

Ускраћивањем тужили права службености у корист непокретности (куће са повласном парцелом) на којој има право доживотног уживања имало би за последицу повреду њеног права на мирно уживање имовине у смислу члана 58. став 1. Устава Републике Србије.

Због свега наведеног, правилно је првостепени суд применио одредбу члана 51. Закона о основама својинскоправних односа када је утврдио да је тужбени захтев тужиле основан. Зато је на основу члана 416. став 1. ЗПП, преиначењем другостепене пресуде одлучено као у ставу првом изреке.

Одлука о трошковима ревизијског поступка донета је применом члана 153, 154. и 163. ЗПП, а обухвата трошкове за састав ревизије од стране адвоката у износу од 45.000,00 динара према Тарифном броју 14. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“, бр. 121/12) и за таксу на ревизијску одлуку у износу од 3.800 динара према Тарифном броју 1. Таксене тарифе Закона о судским таксама („Службени гласник РС“, бр. 28/94 ... 106/15).

**Председник већа - судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић